

**TAPA VALLARAAMATUKOGU
2023. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

2024

Sisukord

Sissejuhatus	4
1 Põhilised tegevussuunad	4
2 Juhtimine	4
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	4
2.2 Eelarve	6
2.3 Projektid.....	6
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	6
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	7
2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	9
2.4.3 Erialahariduse omandamine	9
2.4.4 Töötajate tunnustamine	9
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	9
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	10
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	10
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	11
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	17
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	18
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	18
4.3 RVL teenindus.....	22
4.4 Laste- ja noorteteenindus	22
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	22
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	22
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	25
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	25
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	25
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	28
4.6.1 kohalikul tasandil	28
4.6.2 riiklikul tasandil.....	29
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	30
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	32
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	32
4.9 Andmebaasid.....	33

5. 2024. aasta tegevused	33
LISA 1. Personali koolitus	34
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	34
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	35
LISA 4. Laste ja noorteüritused	35

Sissejuhatus

Tabel 1

Omavalitsus	Elanike arv (01.12.22)	Raamatukogusid kokku	Harukogude arv	Teeninduspunktide arv
Tapa vald	10620	6	5	0

1 Põhilised tegevussuunad

1. 31. mail 2023. a suleti 105. tegutsemisaastat tähistanud Saksi Raamatukogu, mis tõi kaasa nii emotsionaalset pinget kui ka mahuka füüsilise töö (ruumid tuli vabastada kuu aja jooksul, töö raamatufondiga).

2. Üle-eestiline etluskonkurss 1.-6. klasside õpilastele „Ellen Niiduga Midrimaal“ (aprillis) läbiviimine.

3. Hea koostöö Tapa valla erinevate asutustega

Rõõmu teeb hea koostöö Tapa valla erinevate asutustega, eriti aga koolide ja lasteaedadega, mille tulemusel toimus rida huvitavaid, harivaid, inspireerivaid ning innustavaid üritusi lastele, milles osalesid aktiivselt nii lasteaiarühmad kui ka koolide algklasside õpilased (vt lastetöö p 4.4.3, 4.4.4 ja Lisa 4).

4. *Eesti kirjakeelekonverents 115* ürituse tähistamine Tapal, Saksis.

5. Mälestuspingi avamine teenekale koorijuhile Jüri Varistele Tapa raamatukogu ees oleval alleel.

6. Lugejauuringu läbiviimine.

7. Sauna-aasta tähistamine näituste ja muu tegevusega:

Jäned raamatukoguhoidja kogus mälestusi, mille tulemusel valmis kogumik „Mälestusi Jäned külasaunast“.

Tapa raamatukogu – Ere võrukeelsed lugemised – „Savvusann“ -

https://drive.google.com/drive/folders/1zWhRXF_0JxF4uaQBndRTD9vd7KpOK4K

8. Jäned küla 670. aastapäeva tähistamine.

Oli tegus ja kiire aasta, kust ei jäänud olemata ka negatiivsem pool (Saksi RK sulgemine).

Eelmisel aastal püstitatud eesmärgid said täidetud.

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Muutused raamatukogude võrgus:

Vallavalitsuse initsiatiivil likvideeriti Saksi Raamatukogu. Hoone, kus raamatukogu asus, läks müüki. Uut pinda raamatukogule (või lihtsalt lugemistuba, kohaliku rahva

kooskäimise ruumi) kahjuks Moel ei leitud.

Toimus Tapa Gümnaasiumi kooliraamatukogu ja TVRK koostöö kokkusaamine – kooli kogude teema arutamine TG uue direktoriga. Arutelu jätkub uuel aastal.

Alates kevadest on Tamsalu Gümnaasiumi kooliraamatukogu Tapa vallaraamatukoguga ühtses andmebaasis (koolis võeti kasutusele raamatukoguprogramm RIKS).

- **Raamatukogu dokumendid**

Põhidokumendid on olemas aastast 2019, kui toimus Tapa valla rahvaraamatukogude ühendamine.

Sellel aastal kinnitati/muudeti järgmisi dokumente:

- Tapa Vallaraamatukogu töökorralduse reeglid – kinnitamine 05.09.2023
- Tapa Vallaraamatukogu töötajate koosseis - kinnitamine 17.05.2023/272
- Tapa Vallavolikogu 29.10.2018 määruse nr 36 „Tapa Vallaraamatukogu põhimäärus“ muutmine.

Seoses muudatustega Tapa valla raamatukoguvõrgus tuleb 2024. aasta alguses veelkord üle vaadata raamatukogu struktuur, tasuliste teenuste hinnakiri, arengukava.

- **Arengukava**

„Tapa Vallaraamatukogu arengukava 2021–2025“ koostati 2021. a. Arengukava on vaja uuel aastal üle vaadata.

- **Nõukogu olemasolu ja tegevus**

Nõukogu volitused lõppesid maikuu. Uut nõukogu 2023. a ei kinnitatud.

Töö lõpetanud nõukoguga kahjuks tihedat koostööd polnud – koroonaaastad võtsid omajagu hoogu maha.

- **Üldistav hinnang kogu valla raamatukogude tegevusele aastal 2023.**

Alates 1.06.2023 on vallas 6 raamatukogu – 2 linnaraamatukogu (Tapa RK - Tapa valla keskraamatukogu funktsioonides, Tamsalu RK) ja 4 väiksemat maaraamatukogu (Jänedal, Lehtse, Vajangu, Assamalla). Raamatukogude arv on piisav, et kõigil huvilistel oleks võimalik raamatukogu teenust kasutada, pigem on probleemiks maapiirkondades harv transpordiühendus. Eakamatel külastajatel on liikumisvõimalused piiratud. Tööl käivatel inimestel on aga kiire. Õnneks on Tapal võimalus kirjandust raamatukappi tellida, kus saab tellitu kätte 24/7. Ööpäevaringselt saab raamatuid tagastada Tapal, Tamsalus, Jänedal, Lehtses. Osad raamatukogud pakuvad neile, kes soovi avaldanud, ka koduteenindust. Samuti aitavad meid sotsiaalosakonna avahooldajad, kes siis meie poolt valmis seatud raamatupakid tellijateni toimetavad. Samuti liiguvad Tapal kenasti soovitud raamatukastid lasteaedadesse.

Kokkuhoid on ka põhjuseks, miks seni valla asutusi teenindanud kahe bussi asemel jäeti tööle vaid üks. Meid puudutab see otseselt, toimub ju uute raamatute laialivedu ja kogu raamaturinglus valla raamatukogude vahel ning näituste toomine-viimine valla bussiga. Allesjäänud bussi töökoormus on suurenenud, seega on pikenenud nõ ooteaeg, millal buss meie teenistuses saab olla.

Suureks abiks oli ka raamatukogu IT-spetsialisti abi raamatute transportimisel. Aasta lõpus langes ka see võimalus ära.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.22. €	Seisuga 31.12.23 €	Muutus %
Eelarve kokku	387 691	402 149	3,72%
Personalikulu	277 771	292 544	5,34%
Komplekteerimiskulu	51 669	54 610	5,69%
sh KOV-lt	31 505	33 100	5,06%
sh riigilt	20 164	21 510	6,68%
Infotehnoloogiakulu	9 722	10 533	8,34%
Täienduskoolituskulu	1 272	1 993	56,68%
Üritustele/näitustele	1 582	1 942	22,75%

2.3 Projektid

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kohtumine lastekirjaniku ja kunstniku Kertu Sillastega Jäned ja Lehtse raamatukogudes	01.04.2023 - 31.05.2023	200,00	250,00
Kohtumine lastekirjanik Juhani Püttsepaga Tamsalu raamatukogus	22.08.2023 - 22.12.2023	200,00	300,00

Kuna esinemistasud on suurenenud, siis on igasugune toetus, eelkõige Kultuurkapitali toetus, raamatukogude sündmuste sisuliseks rikastamiseks väga oluline. Kooliõpilastele on muidugi lugemise ergutamiseks tore kirjanik kohale kutsuda, kunstnikud omakorda pildi jõust rääkima ning muidu edu saavutanud inimestega kohtumine süstib tihtilugu kuulajatele entusiasmi, innustab ka ise tegudele. Osasaamine millestki uuest, ilusast, võimsast innustab nii korraldajaid kui kuulajaid, tihtilugu ka esinejat/külalist ennastki.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Seoses Saksi raamatukogu sulgemisega vähenes raamatukogu töötajate koosseis 0,5 raamatukoguhoidja võrra. Initsiatiiv sulgemiseks tuli Tapa vallavalitsuse poolt, kuna hoone, kus raamatukogu asus, läks müüki.

Saksi raamatukogus tehti väikese maaraamatukogu kohta tublit tööd. Oli lugejaid, oli külastajaid, korraldati üritusi ja koostati näituseid. Heal tasemel oli raamatukoguhoidja Sirje Võsa kodulooline uurimistöö, mis leidis tunnustamist isegi Kultuurkapitali preemiaga. Koostööd kodukandi ajaloo talletamisel tehti Viru Instituudiga ja Eesti Rahvaluule Arhiiviga. Eesti Rahvaluule Arhiivi kaastöölise päeval andis president Alar Karis üle rahvaluulepremiad ja tänukirjad. Teiste seas oli saajaks ka Sirje Võsa.

Kvaliteedihindamise tulemused

(lühidalt kokkuvõtte tulemustest ning arendusettepanekutest, mida saate ise muuta ja milleks vajate KOV-i abi)

Lugejauuring korraldati 2023. aasta kevadel kõigis Lääne-Virumaa raamatukogudes. Selle tulemusena sai enamik valla raamatukoguhoidjatest positiivse tagasiside oma suhtlemisele ja raamatute soovitamisoskusele.

90% vastanutest oli rahul raamatukogu lahtiolekuaegadega. 96% vastanutest oli rahul raamatukogu hangitud väljaannete valiku ja kättesaadavusega. Alla 5 korra viidati venekeelsete väljaannete vähenemisele (on tingitud poliitilisest olukorrast).

Kogudega seotud näitajad on langenud mitterahuldavale tasemele. Kogude uuenemise protsent (3,23) sõltub sellest, kas kanda hulgaliselt teavikuid maha või osta neid praegusest rohkem juurde. Valla keskraamatukogu kogu ei saa piiramatult vähendada, siis oleme olukorras, kus vanemad raamatud on kõik maha kantud, kuigi nende väärtus ei ole ajas muutunud. Uusi teavikuid saime raamatukogule eraldatud dotatsiooni ja kohaliku eelarve eest 2023. a osta 209 eksemplari vähem kui eelneval aastal.

Raamatukogu kogude ringlus on languses erinevatel põhjustel: vähem uusi raamatuid kogudes, venekeelsete uute raamatute puudumine, eakate lugejate jäädav lahkumine, nooremate lugejate e-väljaannetele üleminek, lasteraamatute eksemplaarsuse vähenemine, koolilugemise vähenemine õpetaja nõusolekul, kõrghariduskoolitust läbivate lugejate vähenemine, kooliraamatukogu on pandud tõestama oma vajalikkust jne.

Vajadused: Raamatukogutöötajate koolitusvajadus ja selle rahastamise vajadus suureneb aastatega. Kutsekoolituste vajadus uutele ja kutset mitteomavatele töötajatele. Kutset omavate töötajate järjepidev koolitusvajadus vastavalt kutsestandardis nõutavate pädevuste uuenemisele ja muutumisele (digivaldkond, koolitus- ja nõustamisteenused, erivajadustega inimesed, arendustegevus, seadusandlus, dokumendihaldus jne).

Rahastus: Riik ja KOV. Kohalik omavalitsus ja allasutused saaksid tellida ühiseid koolitusi paikkonda.

Palgad: Lubatud kõrgharidusega riikliku kultuuritöötaja keskmise töötasu maksmine raamatukoguhoidjatele, millest on räägitud aastaid, ei ole Tapa vallas toetust leidnud. Kahjuks on see kaasa toonud noore väljaõppinud spetsialisti lahkumise. Sarnane oht on meil tänagi. Ja uue alampalga valguses langeb mitme töötaja töötasu ligilähedaseks puhastusteenindaja omale.

Kvaliteedihindamise mudeli järgi ei ole täidetud põhiline raamatukogude käekäiku mõjutav punkt: „Omavalitsuse arengukavas (nii üldises kui valdkondlikes) on seatud selged eesmärgid, meetmed, rahastamisallikad jm, mis loovad eeldused raamatukogu mitmekülgsaks arenguks.“

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest.

Tabel 4

Teema/ Korraldaja	Tunnid kokku	Tundi de arv	Osaleja te arv
Erialased täienduskoolitused			
LVKRRK korraldatud erialased täienduskoolitused			
Kokkuvõtte raamatukogude aasta tegevustest. Oslo raamatukogud. Tiina Kriisa. Moe rk, piirkonna ja piiritusetööstuse ajalugu. Sirje Võsa	36	3	12
Sissejuhatus Vikipeediasse	6	2	3
Täiskasvanute õpetamise toetamine. Andrea Annus (ETKA Andras)	6	6	1
Teenusedisain ja lugejauuring. Mari Arnover	36	6	6
Krimikirjanduse trendid ja paremik. Jaan Martinson	18	2	9
Erivajadustega inimeste teenindamine. L-V Puuetega Inimeste Koda. Kontoriergonoomika. Sass Välja. Baltisakslaste elust ja mälestustest. Hanna Miller	25	5	5
Maakonna lugejauuringu tulemused ja järeldused. Mari Arnover	6	2	3
Noortekirjanduse trendid läbi aegade ja hetkeolukord. Raamatute kirjastamisest. Renč Tendermann. Haljala valla kultuurikorraldusest. Anti Puusepp. Kogukonnatöö Karepa rk-s ja seltsimajas. Ene Loo	28	4	7
Tänapäeva kirjastuse uued raamatud. Tauno Vahter	6	1	6
Fotograafina Eestis ja Ukrainas. Ain Liiva. Rahvaraamatukogude kvaliteedihindamine ja aruandlus. Lea Lehtmets. Meie esiemad – mida me neist teame. Merili Metsvahi	20	5	4
Muud koolitused			
Sissevaade psühholoogiasse Tartu Ülikool	78	39	2
Digitööriistade koolitus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium+ Trinidad Wiseman OÜ	60	30	2
Esmaabi koolitus Täiendkoolitus OÜ	64	8	8
Kokku kogu valla tunnid	389	113	68

Lisaks tabelis väljatoodule, osaleti veebi vahendusel järgmistel koolitustel, õppepäevadel:

Lugemisisu stardikoolitus – 6 inimest

Lastekirjanduse aastakoosolek – 2 inimest Laps kirjanduses – 3 inimest

Raamatukoguteenuse ärianalüüsi ja teenusdisaini projekti esitlus – 1 inimene

Õnneks pakutakse palju erinevaid koolitusi veebis - see võimaldab rohkematel inimestel neist osa võtta. Samas on väga oluline ka vahetult kokku saada – lisaks koolitusele saab nii kolleegidega otse mõtteid vahetada, erinevaid teemasid arutada.

Omamoodi koolitusseminar toimus meil koostöös Elva linnaraamatukogu ja Tallinna keskraamatukoguga – „Seenioride töö raamatukogus“ – lõime kaasa ürituse korraldamisel, samas saime osa suurepärasest koolitusest. Tapa on geograafiline keskpunkt Eestis, kuhu nii lõunast kui põhjast tulijatel mugav kokku tulla.

LISA 1

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused.

Jäneda ja Saksi raamatukoguhoidjad on oma kodukandi elu-olu head tundjad ja külastajaile edasiandjad, tehes giiditööd Jäneda lossis ja Moe Piiritustehase muuseumis. Tapa raamatukoguhoidja jälle esines ettekandega täiskasvanuhariduse AGENDA juhtgrupi koosolekul.

LISA 2

2.4.3 Erialahariduse omandamine.

Erihariduse õppijaid pole, küll aga õpib üks töötaja Tallinna Ülikoolis Ühiskonnateaduste Instituudi tasemeõppes sotsiaalteadusi.

2.4.4 Töötajate tunnustamine.

Kultuuriministeeriumi tänukiri valla kõikidele raamatukogudele – raamatukogude teema-aasta läbiviimise eest.

Sirje Võsale kultuuriloo kogumise ja hoidmise eest Kultuurkapitali preemia.

Kersti Burk – Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu tänukiri panustamise eest raamatukogundusse ja juubeli puhul.

Sirje Reinula - Tänukiri „Teeme Ära!“ talgute korraldamise eest ja tänukiri Eestimaa Looduse Fondilt Jänijõe talgutel osalemise ja ringkäigu eest lossis.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine.

Tapa: Asume hoones aastast 1999. Kui eri aastatel on siin-seal tehtud väiksemaid remonte ja vanad valgustid on pea kõik vahetatud energiasäästlikumate vastu (tundub, et majal on ring peale tehtud), lasteosakonna trepp sai turvalisemaks tehtud (meil liiguvad ju emad väikelastega), on ikka rida probleeme, mis vajavad lahendamist:

- hoone kütte- ja jahutussüsteemile vaja leida kaasaegne lahendus. Selleks tuleb teha hoonele energiaaudit;
- II korruse põrand tuleb täiesti välja vahetada uue vastu;
- hoone fassaad ja pandus tuleb parandada, uuesti viimistleda;
- muuta AIP katus soojapidavaks;
- teha AIP sissepääsu uks toimivaks (probleemid talveperioodil).

Haruraamatukogud hetkeseisust.

Tamsalu:

„Raamatukogu ruumide seisukord on rahuldav. Kultuurimaja lamekatus, mis on maja valmimisest saadik muret teinud, sai 2023. aasta kevadel järjekordselt parandatud. Lõppes koridori lae läbitilkumine. Juulikuus sai parandatud koridori lagi ja osaliselt värvitud. Loodame, et töö oli kvaliteetne ja edaspidi vihmavee uputust ette ei tule.

Välja sai vahetatud fondiruumides vanad ja katkised toolid Saksi raamatukogu toolide vastu. Detsembrikuus saime täiskasvanute poole peale diivani ja 2 tugitooli, lisaks mitu väikest abilauda, see muutis raamatukogu ilme kaasaegsemaks.“

Jäneda:

„Raamatukogu asub Jäneda lossi 1. korrusel. Raamatukogu ruumide seisukord on üldiselt hea, renoveerimist vajavad vanad aknad, mis ei pea sooja. Koridoris oleva vana raamatuvahetusriiuli vahetasime välja Saksi raamatukogust saadud sobivama riuliga.“

Assamalla:

„Raamatukogu ruumid on avarad ja maja asub Assamalla külas, Tapa vallas, Lääne-Virumaal.“

Vajangu:

„1986. aastal valminud Vajangu koolimajas, kus raamatukogugi asub, muutub olukord iga aastaga kehvemaks. Paraku on Tapa valla majanduslik seis kehvapoolne ja lootust, et vald panustaks majja, mille tulevik on selgusetu, eriti ei ole.

Vajangu raamatukogu kolis Vajangu koolimajja 2002. aastal. Sel aastal tehti raamatukogu ruumides kapitaalremont. Kahekümne aastaga on ilmnunud mõningad puudused. WC-s pudenesid seinalt plaadid, katus laseb vihmavett järjest rohkem läbi, kraani segisti läks katki, samuti veeboiler. Väiksemad olme probleemid leidsid lahenduse.

Kehva majandusliku olukorra tõttu on koolimaja kütmine säästurežiimil. Ruumides on tihti 17-18 kraadi sooja.“

Lehtse: raamatukogu ruumid on heas seisus. „Raamatukogus vahetati 2023. a laenutusala ruumides kõik laelambid.“

LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Kahjuks on seis endine:

Juurdepääs võimalik	Tapa, Lehtse, Assamalla, Tamsalu
Juurdepääs võimalik osaliselt	
Juurdepääs puudub	Vajangu, Jäneda

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Tapa Vallaraamatukogu üldine tehnoloogiline varustatus on hea, rahuldavaks võiks vast pidada AIP arvutite/monitoride seisukorda – samas vähenenud kasutatavuse tõttu ei ole ka mõistlik neisse suurelt investeerida.

Kõigis valla raamatukogudes on külastajatele kasutamiseks olemas Wi-Fi.

2023. aasta alguses sai RIKS andmebaas kolida Telia majutusest Deltmar OÜ serverisse.

Suuremad ja olulised väiksemad soetused 2023. a:

1. Suureformaadiline printer (A2, tindiprinter/plotter);
2. 4 uut töökohaarvutit;
3. 2 uut monitori;
4. kontori-, kujundus- ja haldustarkvara litsentside uuendamine (Microsoft365, CorelDraw, Teamviewer);

Internetiühenduse osas ei ole olnud muutusi, kiire ühendus on kättesaadav igal pool, tehnoloogiast tingituna on kõige nõrgemas seisus Assamalla raamatukogu (4G-ühendus).

Märksõnadeks ikka sujuv koostöö Deltmar OÜ ja Meelis Lilbokiga raamatukogutarkvara RIKS arendamisel.

Loomulikult on terve aasta vältel rakendatud ka jooksvalt programmide, püsivara ja muid tarkvarauuendusi.

Plaanid 2024. a

- Suureformaadilise printeri / printimisteenuse juurutamine;
- Möödunud aasta lõpus soetatud uute arvutite ning monitoride paika sättimine;
- Jätkuv RIKS'i arendamine koostöös Deltmar OÜ'ga;
- Vastavalt võimalustele vananenud/vanemate seadmete (arvutid, monitorid, võrguseadmed) väljavahetamine;
- Jooksev tarkvara uuendamine seadmetes;
- Jooksev vallaraamatukogu kodulehe uuendamine.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Tapa Vallaraamatukogu ja tema harukogude (Jäneda, Lehtse, Assamalla, Tamsalu, Vajangu ja maikuuni ka Saksi) kogude komplekteerimine, kataloogimine ja rahaline arvestus toimub Tapa Vallaraamatukogu kogude spetsialisti poolt. Vallas on kasutusel raamatukoguprogramm RIKS, koos elektroonilise kataloogi ning lugejaportaaliga [riksweb](#). Annetuste akte koostavad ka Jäneda ja Lehtse raamatukogu töötajad.

Harukogud esitavad tellimissoovid ja nende põhjal ning rahaliste vahendite olemasolul tellitakse põhiosa teavikutest. Arvestatakse tegeliku raamatukogu laenajate arvu, piirkondlike kogude eripära ning tellimissoovidega.

2023. a komplekteerisime muukeelset kirjandust ainult 107 eksemplari, so 2,82% juurdetulnud eksemplaridest, sellest venekeelseid 37 eksemplari ja teistes keeltes (inglise, saksa) 69 eksemplari. Seoses raamatute tarnimise keeluga sõja algatanud riigist jäi soiku venekeelsete raamatute hankimine. Vahel saame annetusi, aga need on suuremalt osalt eelnevalt olemas. Väliskirjandust, mis on tõlgitud vene keelde ei soovita laenutada. Venekeelne lugejaskond on

olemas Tapal, Tamsalus ja venekeelsete raamatute laenussoovi on avaldanud ka teiste kogude lugejad.

Teistes keeltes raamatuid komplekteerisime 2023. a 69 eksemplari. Tavaliselt saame need kingiks või annetuseks. Seekord ostisime inglisekeelseid raamatuid, seoses inglisekeelse laste koolilugemise vajadusega. Raamatuvahetusest saime mõned saksakeelsed raamatud, sest lugeja soovis selles keeles teavikuid.

e-teavikuid ei komplekteeri.

Jäneda raamatukogu teeninduspiirkonnas asub lasteaed-põhikool, mistõttu on oluline sealse raamatukogu varustamine ka koolilugemise raamatute ning lastekirjandusega (nii ilu- kui teatmekirjandus). Jäneda loss (ja seal tegutsenud põllutöökool) ning inimesed, kes seal on elanud (Maria Zakrevskaja- Benckendorff- Budberg ja tema perekond ning sõbrad), õppinud (Arnold Rüütel jpt) ja õpetanud (Veera Saar) on suur koduloolise komplekteerimise teema. Samuti toimuvad Jäneda lossis „Rahvarõiva valmistamise kursused“ ja seetõttu oleme Jänedale arvele võtnud selle teemalisi teavikuid.

Lehtse raamatukogu (kooli põhikogu ülesannetes ilma rahastuseta) töötab Lehtse multifunktsionaalses keskusehoones (kool, lasteaed, kultuurimaja, perearst, juuksur, sotsiaaltöötaja vastuvõtt).

Saksi raamatukogu töötas 0,5 koormusega. Lõplikult suletud alates 01. juunist 2023. Osa kogust jaotatud üleandmise teel teistele Tapa valla raamatukoguprogrammis olevatele raamatukogudele (Jäneda, Lehtse, Assamalla, Vajangu, Tamsalu ja Tapa ning Tapa ja Tamsalu Gümnaasium). Ülejäänud raamatud ja perioodika maha kantud. Maha kantud teavikute jaotus: katkised, määrduvad ja nõukaaegse suure tiraaži raamatud kohe makulatuuri. Kontrollitud teavikud jooksvalt annetatud Tapa ja Tamsalu lasteaedadele ja koolidele ning Tapa vallas tegutsevatele hooldekodule. Suur töö ootab ees veel ka 2024. a, sest rohkem kui pool Saksi kogust ootab läbitöötamist ja jagamist.

Assamalla raamatukogu meie kõige väiksema teeninduspiirkonnaga. Ainus valla asutus selles piirkonnas. Koostöö Porkuni kooliga.

Tamsalu raamatukogu – linnakogu. Raamatukoguga samas hoones asuvad kultuurimaja ja muusikakooli filiaal, gümnaasiumimaja paistab kätte läbi pargi. Piirkonnas on lasteaed kahe õppehoonega ja hooldekodu, koostöö Porkuni kooliga.

Vajangu raamatukogu – teeninduspiirkonnas algkool, lasteaed, noortekeskus.

„**Lugemisisu**“ programmiga liitusid 2023. a sügisel Jäneda, Lehtse, Vajangu, Tamsalu ja Tapa raamatukogud.

Kõigil Tapa vallaraamatukogu harukogudel (raamatukoguhoidjatel) on võimalus esitada enda ja oma lugejate soovid. Kõik äraütled ja eitavad vastused registreeritakse jooksvalt raamatukoguprogrammis, mis on aluseks järelkomplekteerimisele.

Tapa raamatukogu 2023. a laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Vallik, Aidi	Kuidas elad, Ann?	67
2	Epner, Eero	Lembit Ulfsak	54
3	Heinsaar, Mehis	Kadunud hõim	52
4	Molnar, Ferenc	Pal-tänava poisid	50
5	Moyes, Jojo	Tähtede jagaja	50
6	Egner, Thorbjorn	Söobik ja Pisik	49
7	Perrin, Valerie	Lilledele värsket vett	49
8	Sorbek Mauri	Ma tahan. Ma suudan. Ma võin	47
9	May, Nicola	Väike nurgapood	47
10	Tungal, Leelo	Varesele valu	47

Tapa vallaraamatukogu koos harukogudega 2023. a laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Epner, Eero	Lembit Ulfsak	129
2	Heinsaar, Mehis	Kadunud hõim	106
3	Ernits, Marje	Helge tulevik	95
4	Kütt, Ain	Kolme kaardi mõistatus	92
5	Moyes, Jojo	Tähtede jagaja	90
6	Vallik, Aidi	Kuidas elad, Ann?	90
7	Perrin, Valerie	Lilledele värsket vett	82
8	Ernits, Marje	Kauge lähedus	77
9	Tinnuri, Urve	Nagu lainevahust tõusnud	76
10	Owens, Delia	Kus laulavad langustid	75

10 enim laenutatud autorit 2023. a Tapa vallaraamatukogu koos harukogudega

	Autor	Laenutusi
1	Ernits, Marje	574
2	Carr, Robin	527
3	Lindgren, Astrid	354
4	Hoover, Colleen	318
5	Tinnuri, Urve	278
6	Riley, Lucinda	277
7	Tomusk, Ilmar	274
8	Kivirähk, Andrus	254
9	Thayne, RaeAnne	239
10	Niit, Ellen	223

- annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Tapa vallaraamatukogus koos harukogudega võeti 2023. a annetusena arvele 808 eksemplari. 584 eksemplari eelnevast moodustas üleandmine Saksi raamatukogu likvideeritud kogust, mis sisuliselt on juba soetatud raamatu uuesti arvelevõtmine, aga aruandes kajastub annetusena.

Annetusi (224 eksemplari) saadi ka eraisikutelt, kuid osad teavikud olid halvasti hoitud ja teistega parandati kogude visuaalset väljanägemist, st vahetati eksemplar eksemplari vastu.

- kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Raamatukogu laenutused kuude kaupa 2023

	Tapa	Tamsalu	Jäneda	Lehtse	Saksi	Assamalla	Vajangu	KOKKU
Jaanuar	3942	1220	617	710	253	141	231	7114
Veebruar	3710	1220	633	648	167	73	275	6726
Märts	4030	1446	657	725	308	139	341	7646
Aprill	3483	1036	544	577	216	103	321	6280
Mai	3473	1008	611	590	89	139	329	6239
Juuni	2952	977	612	639	x	118	357	5655
Juuli	3147	982	92	225	x	64	6	4516
August	3433	964	611	468	x	105	240	5821
September	3051	936	505	577	x	108	250	5427
Oktoober	3582	1188	716	752	x	101	307	6646
November	3241	1275	519	755	x	154	299	6243
Detsember	3522	1336	746	612	x	138	266	6620
KOKKU	41566	13588	6863	7278	1033	1383	3222	74933

x- Saksi raamatukogu suletud alates 01. juunist 2023

Tapa valla raamatukogude ringlus 2023

Kogu/osakogu	Kogud 2023 lõpp (arvestusüksus a+b)	Laenutused 2023	Kogude ringlus
Jäneda	8214	6863	0,83
Lehtse	7168	7278	1,01
Saksi	0	1033	-
Tapa LO+TO	56218	41566	0,73
Assamalla	4069	1383	0,33
Tamsalu	18036	13588	0,75
Vajangu	4816	3222	0,66
Vald kokku	98521	74933	0,76

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

„Rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudel“ Tapa Vallaraamatukogus koos harukogudega 3.2 Raamatukogu hangitud väljaanded katavad elanikkonna vajadused. Mõõdikud EESKIJULIK = raamatukogu hangib keskmiselt 400 raamatut 1000 elaniku kohta, HEA = 300 raamatut, Rahuldav 200 raamatut.

Tapa vallas kõikide raamatukogude (OSTUD) koond on RAHULDAV = 290 raamatut 1000 elaniku kohta.

EESKIJULIKU raamatute varustamise OSTMISE teel saavutasime Jänedal, Lehtses ja Assamallas

RAHULDAVA Tapal, Tamsalus ja Vajangul.

Saksi raamatukogu – suletud.

Raamatute juurdetulekule seab piirid teavikute kallinemise jätkumine 2023. a ja teavikute ostuks eraldatavate vahendite ebapiisavus. Teavikute eksemplaarsus vallas väheneb. Mida kallimaid raamatuid me ostame, seda vähem neid saame. Venekeelsete raamatute ostmine on seiskunud, sest need tulevad nüüd kordades kallima hinnaga ja valikus on palju väliskirjanduse tõlkeid, mis meie lugejale huvi ei paku.

Raamatute juurdetuleku võrdlus 2019- 2023

Kogu/osakogu	Juurdetulek 2023 (ost+annetus+ üleandmine Saksi rk kogudest)	Juurde- tulek 2022	Juurde- tulek 2021	Juurde- tulek 2020	Juurde- Tulek 2019
Jäneda	409 (281+25+103)	318	388	501	413
Lehtse	464 (370+ 5 +89)	330	379	521	444
Saksi	11 (11+0+0)	75	120	145	192
Tapa LO	695 (594+42+59)	724	577	671	556
Tapa TO	1118 (972+88+58)	1181	1399	1431	1475
Assamalla	139 (89+2+48)	96	131	173	292
Tamsalu	823 (667+30+142)	739	733	849	943
Vajangu	228 (110+33+85)	186	200	212	304
Vald kokku	3887 (3079+225+584)	3649	3927	4552	4619

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Tapa Vallaraamatukogu koos harukogudega

Ajakirjad: kokku 96 aastakäiku, sellest ostud 8 ja annetatud 10

Sh Tapa VRK (Kooli 6) 40 aastakäiku, sellest ostud 36 ja annetatud 4.

Ajalehed: kokku 57 aastakäiku, sellest ostud 31 ja annetatud 26

Sh Tapa VRK (Kooli 6) 12 aastakäiku, sellest ostud 11 ja annetatud 1.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid ostetud 2 eksemplari ja annetatud 3 eksemplari (vald kokku).

3.2 inventuurid, mahakandmised

31. mai 2023 oli viimane tööpäev Saksi raamatukogus. Raamatukogu suleti ja raamatukogu kogud jaotati erinevate raamatukogude jt asutuste vahel ning järelejäänud teavikud kanti maha. Seetõttu on Saksi raamatukogu kogud aasta lõpus jäagiks 0.

Mahakantud raamatud 2019-2023 võrdlus

Kogu/osakogu	Maha kantud 2023	Maha kantud 2022	Maha kantud 2021	Maha kantud 2020	Maha kantud 2019
Jäneda	340	1484	421	222	1589
Lehtse	493	3196	497	163	1566
Saksi	4938	2478	0	85	1100
Tapa LO+TO	1631	3950	4276	3990	4857
Assamalla	300	2007	99	194	2766
Tamsalu	310	3790	470	190	3867
Vajangu	410	2000	300	420	1605
Vald kokku	8422	18905	6063	5264	17350

Tapa Vallaraamatukogu koos harukogudega juurdetulekud 2023

Kogu	Jurdetulekud 2023					
	Raamatud (a)		Raamatud+perioodika (arvestusüksus)		Kogud aasta lõpul	
	eks	%kogust	eks	%kogust	Raamat(a)	Aüksus (a+b)
Jäneda	409	5,01	420	5,11	8162	8214
Lehtse	464	6,52	476	6,64	7114	7168
Saksi	11	-	11	-	0	0
Tapa LO+TO	1813	3,23	1853	3,29	56004	56218
Assamalla	139	3,42	144	3,53	4057	4069
Tamsalu	823	4,58	839	4,64	17964	18036
Vajangu	228	4,77	240	4,98	4777	4816
Vald kokkud	3887	3,96	3983	4,04	98078	98521

Tapa Vallaraamatukogu koos harukogudega mahakandmised 2023

Kogu	Mahakandmised 2023					
	Raamatud (a)		Raamatud+perioodika (arvestusüksus)		Kogud aasta lõpul	
	eks	%kogust	eks	%kogust	Raamat(a)	Aüksus(a+b)
Jäneda	340	4,16	358	4,35	8162	8214
Lehtse	493	6,92	512	7,14	7114	7168
Saksi	4938	100	4971	100	0	0
Tapa LO+TO	1631	2,91	1714	3,04	56004	56218
Assamalla	300	7,39	310	7,61	4057	4069
Tamsalu	310	1,72	338	1,87	17964	18036
Vajangu	410	8,58	434	9,01	4777	4816
Vald kokku	8422	8,58	8637	8,76	98078	98521

„Rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudel“ Tapa Vallaraamatukogus koos harukogudega 3.7. Raamatukogu tegeleb kogude regulaarse uuendamise, st kogude pideva täiendamise ja regulaarse vanemate raamatute kogudest väljaarvamise. Mõõdikud: Eeskujulik 8%, Hea 6%, Rahuldav 4%. Aluseks võetakse kahe eelmise tabeli suurem protsent.

Kogude uuenemise % 2023 (raamatud) (vt tabel):

Mitterahuldav: Tapa 3,23%

Rahuldav: Jäneda 5,1%, Tamsalu 4,58%

Hea: Assamalla 7,39%, Lehtse 5,92%

Eeskujulik: Vajangu 8,58%

Vald kokku : EESKUJULIK 8,58%

Tapa vallaraamatukogu kogude spetsialisti lisäülesandeks aasta jooksul on olnud Saksi raamatukogu kogude üleandmine, sorteerimine, mahakandmine. Töö koguga jätkub ka 2024. aastal.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

2023. aasta algusest muutus Tapa raamatukogu internetipunkti töökorraldus. Vähesed laupäevase külastatavuse tõttu töötab AIP esmaspäevast reedeni. Raamatukogu lahtiolekuagadel saab internetiarvutit kasutada teenindusosakonna lugemissaalis.

Suleti Saksi raamatukogu, mille viimaseks tööpäevaks jäi 31. mai 2023.

Tapa Vallaraamatukogu ühise andmebaasiga liitus Tamsalu Gümnaasiumi raamatukogu.

Rahulolu-uuring läbi viidud Lääne-Virumaa Keskraamatukogu ja maakonna rahvaraamatukogude ühise uuringuna 2023. a kevadel. Tapa valla lugejad olid pakutava teavikute valikuga ja teenuse kvaliteediga rahul. Valla finantsolukord ei võimalda suuremaid muudatusi planeerida.

On tore, et meil kasutatakse ruume aina enam ka individuaaltöö tegemiseks (Tapal 12 korral). AIP-s on selle tarvis täiesti eraldi ruum, aga sageli leiavad lugejad endale raamatukogu mõnes teises mugavad nurgas töötegemise paiga. Lasteosakonnas näeb tihti lapsi ajaviitmise kõrval ka kooliülesandeid tegemas.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Kõigis Tapa valla raamatukogudes on klientide kasutada internetiühendusega arvutid, millega on tagatud ligipääs avalikule teabele. Raamatukogu pakub juurdepääsu avalikele e-teenustele ning vajadusel nõustatakse kasutajaid e-teenuste kasutamisel. Kuna riigiasutustega suhtlemisel on üha rohkem vaja digioskusi, siis vajavad tuge just vanemaealised kasutajad. Igapäevaselt käiakse ID-kaardi põhiseid ja pangateenuseid kasutamas, töötukassaga suhtlemas, tuludeklaratsioone esitamas, tervisedeklaratsioone täitmas, sotsiaalmeedias suhtlemas, muusikat kuulamas (kõrvaklappidega), arvutimänge mängimas jne.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

4.1 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte

Kõige mahukamaks tööks raamatukogus on ja jääb ikkagi raamatute laenutamine, millele järgnevad erinevate raamatunäituste korraldamine ja kunstinäituste eksponeerimine. Väga tähtis osa on töö laste ja noortega – üritused, mängud, ekskursioonid, teematunnid, nuputamised, käelised tegevused, otsimismängud jpm. Otse loomulikult pakume erinevaid sündmusi ka täiskasvanuile.

Vajalik lõik meie töös on inimeste aitamine e-maailmas orienteerumisel ja toimetulemisel. Üha rohkem eakaid inimesi vajab abi e-teenustega hakkama saamisel.

Samuti pakub raamatukogu tasulisi teenuseid – printimised, koopiategemine, skaneerimine, kiletamine jm. Sellest aastast on lootus tööle saada uus suureformaadiline printer.

Rõõmustab Tapa, Jäneda ja Tamsalu raamatukogudes tehtav lastetöö. Tapal on meil töö 10-aastase õpetaja töökogemusega spetsialist – meie nimetame raamatukoguõpetaja, kelle õlul suur osa raamatukogutunde ongi. Ja tööle tulnud noor raamatukoguhoidja annab omalt poolt juurde uusi ideid, uut hingamist. Ja harudes äratakse läbi lastele mõeldud sündmuste huvi kirjandusmaailma vastu.

Täiskasvanutele korraldatud sündmuste osas oleme läinud kindlat rada pidi – kohtumised kirjanike ja teiste tuntud inimestega, lugemise elavdamiseks korraldasime lugemisbingo jm. Ja eks üritustel käivadki pigem eakamad inimesed, kellel raamatukogus käimine on toredaks võimaluseks suhtlemiseks, väljas käimiseks, millestki huvitavast osasaamiseks.

Tapa Vallaraamatukogu

Raamatukoguürituste statistika

Ajavahemik:	01.01.2023 - 31.12.2023			
Raamatukogud:	Tapa Vallaraamatukogu, Jäneda Raamatukogu, Lehtse Raamatukogu, Assamalla Raamatukogu, Tamsalu Raamatukogu, Vajangu Raamatukogu			
Üritus	Arv	Lapsed	Täiskasvanud	Osalejaid kokku
Näitus/väljapanek	129	454	1367	1821
Raamatukoguüritus	191	2253	1066	3319
		2707	2433	5140

Tapa valla raamatukogude lugejate, laenutuste, külastuste kohta annavad ülevaate alljärgnevad tabelid.

Tapa valla raamatukogud – raamatukogu kasutamine 2023									
		TVRK	TRK	ARK	JRK	LRK	SRK	VRK	Kokku
a	Kasutajate arv	1616	589	77	217	203	69	144	2915
a1	sh laste arv(kuni 16a)	584	217	14	55	75	8	36	989
a2	sh laenajate arv	1228	501	50	152	169	56	129	2285
b	Külastuste arv	26486	7888	1062	4970	3476	791	2376	47049
b1	sh laste arv	8604	2764	128	1480	1635	47	707	15365
c	Virtuaalkülastuste arv	26989	1213	0	0	0	0	0	28202
d	Kohallaenutuste arv	4764	1833	821	1834	943	94	137	10426
e	Kojulaenutuste arv	41566	13588	1383	6863	7278	1033	3222	74933
e1	sh lastele	7846	1863	80	1184	1706	23	521	13223
e2	sh ilu- ja lastekirjandus	30370	10614	976	4964	6015	601	2383	55923
e3	sh ajalehed ja ajakirjad	1387	1164	281	663	304	290	568	4657
e4	sh auvised	1	0	0	1	2	0	0	4
e5	sh võõrkeelne kirjandus	5599	663	0	7	0	0	108	6377
e5.1	sh venek. kirjandus	5327	638	0	0	0	0	103	6068
f	Infopäringute arv	137	11	0	111	17	11	4	291
	Näituste ja väljapanekute arv	46	33	7	17	18	4	4	129
	Ürituste arv	87	34	4	28	17	7	14	191
	Üritustel osalenute arv	1700	723	39	325	175	243	114	3319
	Teenindavate arv	5959	2793	202	418	605	235	408	10620

Tabel 4

Raamatukogu	Lugejad 2022	Lugejad 2023	Muutus (+/-)
Tapa RK	1635	1616	-19
Tamsalu RK	632	589	-43
Jänedä RK	196	217	21
Lehtse RK	190	203	13
Saksi RK	89	69	-20
Assamalla RK	78	77	-1
Vajangu RK	152	144	-8
KOKKU	2972	2915	-57

Raamatukogu	Külastused 2022	Külastused 2023	Muutus (+/-)	Virt.- külast. 2022	Virt.- külast. 2023	Muutus (+/-)
Tapa RK	25739	26486	747	10256	26989	16733
Tamsalu RK	8079	7888	-191	1185	1213	28
Jäned RK	4702	4970	268	4	0	-
Lehtse RK	3505	3476	-29	88	0	-
Saksi RK	1492	791	-701	1	0	-
Assamalla RK	1249	1062	-187	2	0	-
Vajangu RK	2351	2376	25	0	0	-
KOKKU	47117	47049	-68	11536	28202	16761

Külastused sisaldavad tagastuskasti ja raamatukapi külastusi.

Koduleheküljel on ainult Tapa ja Tamsalu raamatukogul.

Tagastuskasti külastused 1601 (Tapa 1210, Tamsalu 279, Lehtse 32, Jäned 80).

Raamatukapi külastused 397 (Tapa).

Raamatukogu	Laenut-d 2022	Laenut-d 2023	Muutus (+/-)	Päringud 2022	Päringud 2023	Muutus (+/-)
Tapa RK	50040	46330	-3710	105	137	32
Tamsalu RK	17051	15421	-1630	19	11	-8
Jäned RK	8760	8697	-63	100	111	11
Lehtse RK	8948	8221	-727	9	17	8
Saksi RK	2939	1127	-1812	54	11	-43
Assamalla RK	2235	2204	-31	0	0	0
Vajangu RK	3597	3359	-238	4	4	0
KOKKU	93570	85359	-8211	291	291	0

*Infopäringud:

Kokku on registreeritud Tapa vallas 291 infopäringut: Tapa 137, Tamsalu 11, Jäned 111, Saksi 11, Vajangu 4, Lehtse 17.

Aruannet koostades on näha, et osad infopäringud on sisestatud ilma teema ja faktipäringut avamata. Ning teades, kui palju tegelikult päritakse, siis on kindlasti registreerimine juhuslikku laadi, sõltudes hetkel põhitöö mahust.

Tapa raamatukogu -137 päringut, millest 38 on määratletud teemapäringutena. Koduloolised päringud puudutasid Tapa kino ajalugu ja Ambla kihelkonna rahvariideid. Koolilapsed otsisid „eesti kirjaniku luulekogu 20. sajandi 2. poolest“, „sellist raamatut, mis on eelmisel sajandil kirjutatud, mis on vanemate lemmikraamat ja mis on nii õhuke kui võimalik“.

Lasteaiaõpetajad soovisid raamatuid „siilidest ja oravatest“, „hammaste hooldamisest“, „kevade kohta (pigem tuul ja vihm, kui lilled)“, raamatuid emadepäevaks. Täiskasvanut õppijad vajasisid sõjameditsiini ja hüperaktiivse lapse teemalisi raamatuid.

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv	Virtuaalüritustel osalejate arv	Virtuaalürituste järelvaatajate arv*
------------------	----------------------	------------------------------------	---

	2022	2023	2022	2023	2022	2023
	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
KOKKU						

*kui järelvaatamine võimaldati peale ürituse toimumist

Raamatu- kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
KOKKU						

*kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2022	Virtuaalnäituste arv 2023	Virtuaalnäituste küllastajate arv 2022	Virtuaalnäituste küllastajate arv 2023
	0	0	0	0
	0	0	0	0
KOKKU				

TVRK (vald kokku) 2023. aasta arvudes:

elanike arv TVRK teeninduspiirkonnas – 10 620 / 2023 (+54); 10 566 / 2022 (-106),

hõlve – 27,44% (2023);

lugejatest 33,9% (2023) on lapsed;

laenutusi elaniku kohta oli 7 (2023);

laenutusi lugeja kohta oli 25,7 (2023).

Kojulaenutustest moodustas:

74,6% (2023), ilu- ja lastekirjandus;

6,2% (2023), perioodika ja

19,2% (2023), teatmekirjandus.

8,5% (2023), laenutustest moodustavad võõrkeelse kirjanduse laenutused

ringlus – 0,76 (2023)

küllastusi elaniku kohta 4,43 (2023),

küllastusi lugeja kohta 16,4 (2023)

Tapa RK (Kooli 6) 2023. aasta arvudes:

elanike arv Tapa RK teeninduspiirkonnas 5959 / 2023 (+193); 5 766 / 2022 (+10);

hõlve – 27,1% (2023); 28,4% (2022);

lugejatest 36,13% (2023); 34% (2022) on lapsed;

laenutusi elaniku kohta oli 6,97 (2023);8,6 (2022);

laenutusi lugeja kohta oli 25,72 (2023);30,6 (2022);

Kojulaenutustest moodustas:

73% (2023) ilu- ja lastekirjandus;

3,3% (2023) perioodika ja

23,7% (2023), teatmekirjandus;

13,47%(2023);14,6% (2022) laenutustest moodustavad võõrkeelse kirjanduse laenutused;

ringlus – 0,73 (2023);
 külastusi elaniku kohta 4,4 (2023),
 külastusi lugeja kohta 16,38 (2023).

4.3 RVL teenindus

RVL süsteemisene (Tapa valla RIKS-kogud)

Kogude kaupa sisse	Laenutusi	Kogude kaupa välja	Laenutusi
Tapa rk	4	Tapa rk	2063
Assamalla rk	23	Assamalla rk	10
Jäneda rk	589	Jäneda rk	27
Lehtse rk	634	Lehtse rk	50
Saksi rk	210	Saksi rk	0
Tamsalu rk	688	Tamsalu rk	169
Vajangu rk	105	Vajangu rk	11
KOKKU rahvaraamatukogud	2253	KOKKU rahvaraamatukogud	2330
Lehtse Kool	1		
Tamsalu Gümnaasium	4		
KÕIK KOKKU	2258	KÕIK KOKKU	2330

RVL süsteemivälistelt raamatukogudelt

Kogude kaupa sisse	Laenutusi	Kogude kaupa välja	Laenutusi
Lääne-Virumaa KRK	16	Ambla rk	9
Muuga rk	2	Vinni-Pajusti rk	3
KOKKU	18	KOKKU	12

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

2023. a võeti Tapa Vallaraamatukogus koos harukogudega arvele 1319 lastele- ja noortele mõeldud teavikut. See teeb 33,93% aasta teavikute ja 1,34% kogude (raamat) juurdetulekust.

Lastekirjanduse eksemplaarsus väheneb. Enam ei ole võimalik osta kõiki nimetusi. Palju tegeleme järelkomplekteerimisega. Samas kõik eeldavad, et soovitame uusi ja kaasaegseid raamatuid. Lugemisprogrammis lasteaialastest kuni kolmanda-neljanda klassini on tihtipeale üks eksemplar nimetusest.

Sel aastal tekkis olukord, kus õpetajad palusid lastel lugeda raamatuid, mida kooliraamatukogus jätkus tervele klassile, olenemata sellest, et raamat ei olnud eakohane ega väärtkirjandusele vastavate omadustega. Peaasi, et jätkus kõigile.

Laenutuste arv lastele lugejarühmade järgi näitab endiselt, et enim laenutavad algklassilapsed, kes on raamatukoguga seotud lugemisprogrammi, raamatukogutundide ja suvelugemise nimekirjade kaudu. Lasteaialastele käivad õpetajad ise raamatuid rühmadele valimas ja

laenutamas (nädalateemad, uudiskirjandus). Tavaliselt jäetakse laenutades järgmise korra teema, vahest oodatakse kohapeal, et soovitu kokku otsitaks.

„Rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudel“ Tapa Vallaraamatukogus koos harukogudega 3.4. Erilist tähelepanu pööratakse laste- ja noortekirjanduse hankimisele.

Mõõdikud: Iga 16-aastase ja noorema kasutaja kohta hangitakse aastas vähemalt: 1 raamat-EESKUJULIK, 0,8 – HEA, 0,6-RAHULDAV

2023	EESKUJULIK (1 raamat)	Hinne	Kasutajad kuni 16 a
Assamalla	2,42	Eeskujulik	14
Jäneda	2,03	Eeskujulik	55
Lehtse	1,98	Eeskujulik	75
Tamsalu	1,52	Eeskujulik	217
Tapa	1,13	Eeskujulik	583
Vajangu	1,05	Eeskujulik	36
VALD kokku	1,34	Eeskujulik	980

Tapa vallaraamatukogu koos harukogudega laste- ja noortekirjanduse juurdetulek 2023

	KOV ost	Dotatsioon	Annetused	KOKKU
Jäneda	64	40	8	112
Lehtse	87	55	7	149
Tapa	271	307	82	660
Assamalla	16	18	0	34
Tamsalu	126	116	88	330
Vajangu	15	15	4	34
Vald kokku	579	551	189	1319

Enim eksemplare ostsime valda Ilmar Tomuski uut lasteraamatut „Uks“ 9 eksemplari. Teiste uute lasteraamatute eksemplaarsus on väiksem.

Tapa raamatukogu lastekogu 2023. a laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Vallik, Aidi	Kuidas elad, Ann?	67
2	Molnar, Ferenc	Pal-tänava poisid	50
3	Egner, Thorbjorn	Sööbik ja Pisik	49
4	Tungal, Leelo	Varesele valu	47
5	Preussler, Otfried	Krabat	46
6	Lumeeit	Vennad Grimmid	44

7	Rooseboom, Sanne	Lahenduste ministeerium	39
8	Schaap, Annet	Milla ja mere lapsed	32
9	Brzechwa, Jan	Pan Kleksi akadeemia	31
10	Faith, Caroline	Ööraamat	31

Tapa valla raamatukogude 2023. a lastekogude laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Vallik, Aidi	Kuidas elad, Ann?	90
2	Egner, Thorbjorn	Sööbik ja Pisik	72
3	Molnar, Ferenc	Pal-tänava poisid	62
4	Raud, Eno	Kalevipoeg	60
5	Raud, Eno	Sipsik	60
6	Parvela, Timo	Varjud	58
7	Preussler, Otfried	Krabat	56
8	Lindgren, Astrid	Meisterdetektiiv Blomkvist	50
9	Saint-Exupery, Antoine de	Väike prints	50
10	Vennad Grimmid	Lumeeit	49

Selle aasta lastekirjanduse enimlaenutatud raamatud Tapa vallaraamatukogus edetabel koosneb ühe erandina (Parvela „Varjud“) koolilugemise raamatutest. Põhjuseks on aastate jooksul kogunenud suurem eksemplaride arv – ühe eksemplariga uuel teavikul ei ole mingit lootust tippu jõuda.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 4

Rmtk	Lug-d 2022	Lug-d 2023	Muutus (+-)	Külast-d 2022	Külast-d 2023	Muutus (+-)	Laenut 2022	Laenut 2023	Muutus (+/-)
Tapa RK	556	584	28	6 641	8604	1963	9 879	7846	-2033

Tamsalu RK	216	217	1	2 465	2764	299	1 867	1863	4
Jäned RK	51	55	4	1 140	1480	340	1 138	1184	46
Lehtse RK	75	75	0	1 656	1635	-21	1 502	1706	204
Saksi RK	11	8	-3	176	47	-129	169	23	-146
Assamalla RK	17	14	-3	108	128	20	143	80	-63
Vajangu RK	34	36	2	609	707	98	452	521	69
KOKKU	960	989	29	12 795	15365	2570	15 150	13223	-1927

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused:

Lisa 4

Sel aastal koroonapiiranguid ei olnud ja meie maja oli küllastajatele avatud. Aasta algas rahulikult, raamatukogutunde jaanuaris küll ei toimunud, kuid lapsed laenutasid usinalt raamatuid, käisid lauamänge mängimas ja joonistamas. Tundide mittetoimumise põhjuseks oli pikk talvevaheaeg ja tunniplaani muutus Tapa Gümnaasiumis. Hea meel on tõdeda, et mõned lapsed on igapäevased küllastajad ja käivad raamatukogus lisaks mängimisele-joonistamisele lugemist harjutamas. Veebruarist saime hoo sisse ja alustasime aktiivselt raamatukogutundide läbiviimist .

Kevadel külastas meie raamatukogu Anne Rudanovski, kelle origamiteemaline näitus pälvis suurt huvi ja vastukaja. Lisaks viis ta koos Tiina Kraaviga läbi origami meisterdamise tunni kolmandatele klassidele. Tundide ja näituse eesmärgiks oli lastele nii paberi kui ka origami ajaloo tutvustamine ja voltimise põhivõtete õpetamine. Origami oli sel aastal meie näitustel üsna läbiv teema, kuna detsembris oli üleval näitus Riina Feklistovi jõuluteemalistest origamitehnikas meisterdustest.

Lisaks eelmainitud näitusele on meie majas alati üleval erinevad näitused ning väljapanekud. Nii on meie raamatukogus olnud sel aastal võimalik vaadata Anne Pikkovi „Pildirida“ ning eesti raamatukunstnike uemat loomingut. Meil on pikaajaline ja meeldiv koostöö Tapa Muusika- ja Kunstikooliga. Nii oli ka sel aastal võimalik vaadata raamatukogu küllastama tulles nende kunstiosakonna õpilaste töid. Samuti pakkusid silmarõõmu nii Jelena Rohtla portselannukkude kui ka Barbiede näitus, mis pälvis tänu kinodes linastuvale filmile palju tähelepanu. Viimati mainitud näitused andsid küllastajatele võimaluse vaadelda nuku kui mänguasja ajas muutumist. Läbi aja on muutunud ka ajakiri „Täheke“ ja aabitsad, millede näitused olid sügisel. Nende näitustega avardasime laste ja ka täiskasvanute silmaringi. Erinevad näitused ja väljapanekud annavad võimaluse näha ka neid asju, millele igapäevaselt tähelepanu ei pööra, erineva nurga alt.

Eraldi tasub mainida ka näitust “Mis meil kasvab põllu peal?“, mille jaoks sai tuua raamatukokku erinevad meil kasvatatavad põllukultuurid ja saadused, mida on neist võimalik toota. Näitusega sai ülevaate nii päris taimedest kui ka neist toodetavatest toiduainetest. See näitus oli väga õpetlik ja õpetajad käisid seda koos klassidega külastamas.

Sel aastal külastas meie raamatukogu lisaks A. Rudanovskile mitu kirjanikku ja kunstnikku. Kevadel toimus kohtumine kunstnik Sirly Oderiga, sügisel kohtusid põhikooliealised noored kirjanik Ene Sepaga. Mõlemad kohtumised olid laste seas menud, sest nii Oder kui Sepp on väga huvitava elukäiguga ja värvikad kirjanikud. Kohtumiste eesmärgiks oli laste silmaringi avardamine ning erinevate võimaluste tutvustamine loomingulisteks tegevusteks. Lisaks külastas meie raamatukogu ja kohtus väikeste lugejatega Mika Keränen. Kohtumine oli sissejuhatuseks lastekrimka päevadele ja müsteeriumi lahendamise tundidele 5.-6. klassidele. Tundide eesmärgiks oli funktsionaalse lugemisoskuse arendamine ja seoste loomise õppimine. Oluline oli ka meeskonnatöö. Selle kohtumise ja müsteeriumitundide tulemusena suurenes lastele mõeldud krimi- ja detektiivraamatute laenutamine.

Sel aastal osalesime 3.-4.klasside Kirjandusmängus. Kaasasime Tapa Gümnaasiumi 3.a, 3.b ja 4.a klassi õpilased. Koostöös klassjuhatajatega sai vastu võetud otsus, et lapsi juhendavad raamatukoguhoidjad. Kirjandusmänguks valmistus 12 õpilast. Moodustasime kolm võistkonda. Mängus osalemiseks oli vaja lastel ja raamatukoguhoidjatel läbi lugeda ja töötada 10 raamatut. Ettevalmistus maakondlikuks vooruks oli pingeline, ettevalmistatavad lapsed veetsid iga vaba hetke raamatukogus. Pingutusi saatis edu: Tapa Gümnaasiumi 3. a klassi võistkond saavutas maakondlikul võistlusel kolmanda ja 4.a klassi võistkond esimese koha ja esindas Lääne-Virumaad vabariiklikul võistlusel, kus saavutas neljanda koha.

2023. aasta oli ka üleriigilise etlusvõistluse „Ellen Niiduga Midrimaal“ aasta. Tegemist oli suure üritusega, millest võtsid osa lapsed üle Eesti ning mis toimus koostöös Tapa valla kirjandusklubi ja Tapa Gümnaasiumiga. Üritus on ellu kutsunud E. Niidu ja tema loominguga jätkuvaks meenutamiseks. Ürituse eesmärgiks luule kui kirjanduse lastele lähemale toomine ning etluskunsti ja -julguse arendamine.

Suvel pakkusime oma külastajatele võimalust osaleda Suvebingos. Selleks sai koostatud ja välja pandud eraldi raamatuvalik uuemast lastekirjandusest. Lapsed said erinevatest raamatupealkirjadest ja piltidest koostatud 16-ruudulised bingopiletid, mille alusel lapsed raamatuid laenutasid. Osavõtt oli aktiivne. Mänguline tegevus tekitas hasarti ja nii mõnigi laps sai loetud terve pileti jagu raamatuid. Tublimad lugejad said autasustatud ning septembris rullisime lahti punase vaiba ja kutsusime aktiivsemalt osalenud klassid pidulikule vastuvõtule. Selline üritus tekitas lastes tunde, et raamatute lugemine on oluline ja väärtustatud.

Ka sel aastal osalesime Lugemisisu programmis. Viisime läbi erinevaid teematunde nii etteantud tunnikavade alusel kui ka omaloominguliselt, jättes tunni põhikava samaks, kuid lisades juurde erinevaid käelisi tegevusi. Lugemisisuhuviliste laste arv on märgatavalt kasvanud. Sel aastal osales Lugemisisu programmis 244 last. Meie raamatukogu Lugemisisu programmis on kõik Tapa Gümnaasiumi algklasside õpilased nii Pargi kui Nooruse tänava majadest. Eraldi tasub välja tuua, et sel aastal on meie raamatukogus koostatud ka lihtne Lugemisisu programm lastele, kellel on lugemiskäigud, kellel ei lähe lugemine hästi või nad alles õpivad lugema. Lisaks on usinad Lugemisisu programmis kaasalööjad ka lasteaiarühmad. Raamatukogutundides on meil selle aasta jooksul käinud 7 erinevat lasteaiarühma. Koostöö lasteaiadega on stabiilne ning tihe. Näiteks Vabariigi aastapäeva tähistasime koostöös

„Pisipõnni“ lasteaiia Päikesekiire rühmaga ja vallavanem Valdo Helmelaidiga. Lisaks raamatukogutundidele laenutavad õpetajad rühmadele raamatuid vastavalt õppeprogrammidele.

Erilist huvi pakkusid lasteaiarühmadele muinasjututunnid, kus tegime tutvust tuntumate muinasjuttudega. Lasteaiarühmade tundide lõppu nagu ka teiste raamatukogutundide sisustamiseks, on meil alati planeeritud ka käeline tegevus: meisterdamine, joonistamine temaatiliste töölehtede täitmine, ristsõnade lahendamine. Lisaks on neil võimalus tutvuda raamatutega ja lauamänge mängida. Lasteaiatundide läbiviimise tulemusena suurenes lasteaiaealiste laste külastuste arv ja nii mõnigi pisike külastaja sai meie raamatukogu lugejaks registreeritud.

Sügisese lugemisisu tunnid olid kaudselt seotud Põhjamaade kirjanduse nädalaga. Osaleme selles rahvusvahelises programmis mitmendat korda. Nende tundide eesmärgiks oli algklassiõpilastele põhjamaade kirjanduse tutvustamine. Selleaastased hommikused ettelugemistunnid olid pühendatud A. Lindgreni „Vahtramäe Emili“ seiklustele, kuid meie sidusime etteantud teema erinevate Rootsi, Soome ja Norra kirjanike teostega ja tutvustasime neid riike läbi kirjanduse põhjalikumalt. Millised riigid on Põhjamaad, vaatasime gloobuse pealt, kus nad asuvad, arutlesime kuidas sinna Eestist saab ja tunnis saadud teadmiste kinnitamiseks lahendasid lapsed erinevaid ülesandeid.

Aasta lõpetasime traditsiooniliselt jõulutundidega, kus tuli esitamisele jõulunäidend. Jõulutunnid on meie raamatukogus väga populaarsed ja neid oodatakse suure huviga. Selleaastased jõulutunnid pühendasime O. Preussleri 100. sünniaastapäevale ja tema teosele „Väike nõid“. Nii saigi muinasjututuppa loodud nõiale kodu, kus lapsed said nõia tegemistele kaasa elada. Loomuliku osana oli iga tunni lõpus temaatiline käeline tegevus. Tundide eesmärgiks oli nii lastele teatrielamuse pakkumine kui ka läbi selle kirjanduse tutvustamine.

Kõikides meie poolt läbiviidavates raamatukogutundides on alati kas käeline või mõni muu tegevus, milles lapsed osalevad. Tunniteemaga seotud meisterdamine, joonistamine või ka ristsõnade lahendamine kinnistab tunnis räägitud teemad. Näiteks veebruaris toimunud E. Raua teematundideks sai koostada nii ristsõna kui ka meisterdatud pusled, mida lapsed võistkonniti kokku panid. Sellised tegevused on kasulikud funktsionaalse lugemisoskuse ja peenmotoorika arendamiseks ning meeskonnatöö harjutamiseks.

Lõpetuseks võib öelda, et koostöö lasteaiadega ja koolidega jätkub, on süvenenud ning stabiliseerunud. Käies raamatukogutundides, mis on huvitavad ja pakuvad lisaks raamatutele ka mingeid muid raamatutega seotud tegevusi, saavad lapsed positiivse elamuse. Nii ongi iga tunni lõpus kuulda laste küsimusi uute tundide kohta: millal jälle tuleme? Toimub pidev koostöö õpetajatega ja iga kuu toimuvad raamatukogutunnid erinevatel teemadel. Põnev ja kaasahaarav tund toob lapsed hiljem iseseisvalt raamatukokku raamatuid lugema ja laenutama. Lugemine ja lugemisoskus on laste arengus olulisel kohal, seda ei tohi alahinnata. Lugemisvara saamiseks olid meil eraldi väljapanekud nii Suvebingo kui Lugemisisu raamatutest. Lisaks eelmainitule on meil eraldi uudiskirjanduse riul, mis on kutsuvalt märgistatud ja uued ja põnevad raamatud leiavad ruttu tee lugejateni. Ainuke murekoht on see, et seoses koolialguse kellaaja muutmisega hilisemaks Tapa Gümnaasiumis, on lastel peale tunde raamatukogus viibimise aega vähem ja seega on ka vähenenud laenutuste arv. Lisaks raamatutele on meil valik erinevaid lauamänge ja puslesid, mida lapsed kohapeal mängivad ja ka koju laenutavad.

Kui me pakume lastele raamatutega seotud tegevusi, mis on huvitavad, anname lastele signaali, et raamatukogu ja raamatud on põnevad ning loome sellega lastes tahte raamatukogu külastada. Koostöös teiste asutustega saame pakkuda lastele erinevaid võimalusi, mis on raamatute ja kirjandusega seotud.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Koduteenindust, vastavalt vajadusele (talvel, haiguse ajal vms), pakuvad Jäneda ja Lehtse raamatukogud. Tamsalu raamatukogul on olemas lugejarühmas „Koduteenindus“ 6 laenutajat. Tapa vallaraamatukogu pakub teenust läbi valla avahooldajate, kes viivad-toovad lugejate poolt tellitud-soovitud teavikuid. Lugeja on andmebaasis tavalise lugejarühma arvestuses (pensionär, kodune). Assamalla ja Vajangu aruandes kajastub ainult tavapärase lugejateenindus.

Tabel 5 Tapa Vallaraamatukogu ja harukogud, kes pakuvad koduteenindust

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Jäneda	8	8	5
Lehtse	63	63	9
Tamsalu	114	114	6
KOKKU	185	185	20

Koduteenuste sisuks on raamatute ja perioodika laenus ja kojukanne vastavalt lugeja soovidele.

Tabel 6

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Põllu kodu raamatukogutunnid (TVRK)	9	127

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil

- *Tapa Gümnaasium* (ühendatud TG ja TKKK) – väga tihe ja mõlemale poolele rõõmu pakkuv koostöö – üritused, meisterdamised, nuputamised, teematunnid jne. Üheks toredaks koostööks oli etluskonkursi „Ellen Niiduga Midrimaal“ läbiviimine
- *Tamsalu Gümnaasium* - Tamsalu rk „Lugemisisu“ teematunnid jm üritused
- *Porkuni kool* - Assamalla rk õpilaste näitused, kokkusaamised
- *Lehtse kool* - Lehtse rk „Lugemisisu“ teematunnid
- *Jäneda kool* - Jäneda rk erinevad üritused, lossituurid

- *Vajangu kool* - Vajangu rk ettelugemised, meisterdamised
- *Lasteaiad: Pisipõnn ja Vikerkaar Tapal, Tamsalu lasteaed Kröll, Lehtse lasteaed, Vajangu lasteaed* - valla rk-de üritused, raamatukogututvustused jne
- *Tapa Muusika- ja Kunstikool* - raamatukogus toimuvad õpilaste ja täiskasvanute kevad- ja sügishooaja kunstinäitused, raamatukogutöötajate kunstitund
- *Tapa Muuseum* - saame näituste tarbeks materjali, samas pakume oma fondidest täiendust muuseumi näitustele, pakume tuge uurimistöös.
- *MTÜ Jäneda Muuseum, Georgi Särekanno* - Jäneda rk – ühisüritused, giidindus
- *Tamsalu Muuseumi Sõprade Selts* - Tamsalu rk
- *Tapa Vallavalitsus*
Esindusüritustel on vallavanema tugi alati olemas, lisaks näituste, raamatute jne transport valla poolt. Samas raamatukogu juures tegutseva Tapa Valla Kirjandusklubi rahaline toetamine.
Mae Mitt võtab osa Tapa vallavolikogu kultuurikomisjoni tööst – nii saab olla lähemalt kursis kogu valla kultuuriasutuste tööga ja samas edastada ka vallaraamatukogupoolse nägemuse ja probleemid.
- *Lääne-Virumaa Keskraamatukogu*
Erialased koolitused, nõupidamised.
- *Jäneda Mõis OÜ, Jäneda Külaelu Arendamise Selts ja seniorite ühendus „Kõrvelill“* - kõik on külaüritustel headeks koostööpartneriteks. „Kõrvelill“ teeb raamatukoguga juba aastaid tihedat koostööd (*Jäneda rk*)
- *MTÜ Loometöö, Luule Nurga* – kõrgetasemel rahvarõivaste näitused, käsitööharrastuse tutvustamine, sellel aastal ka seltsi eestvedaja ja juhendaja Luule Nurga 85. juubeli tähistamine (*Jäneda rk*)
- *Moe Muuseum ja Külustuskeskus* (Saksi rk)
- *Moe külaselts MTÜ* (Saksi rk)
- *Tamsalu eakate päevakeskus „Ighaljad“* - koosüritused Tamsalu rk-ga
- *Põllu Kodu* - Tapa rk-s toimuvad läbi hooaja teematunnid
- *Vajangu Külade Selts* - Vajangu rk - talgupäevad, paikkonna elu-olu arutelud
- *Viru Instituut* - Saksi ja Jäneda rk-d koduloo andmete kogumine

4.6.2 riiklikul tasandil

- *Viive Noor* (ELK-i kunstiekspert) on aastaid olnud meil väga hea koostööpartner, kunstinäituste vahendaja, tänu kellele on Tapa rahval olnud võimalus näha väga heal tasemel kunstinäitusi – nõnda oleme saanud meie inimestele koju kätte tuua eesti illustratsioonikunsti ja sellel aastal lisaks veel Ukraina kunstniku Oksana Drahkovska näituse
- *ELK* koostöö programmiga „Lugemisisu
- *RR* – kogude spetsialisti Mae Mitt'i osalemine raamatukoguteenuste ärianalüüsi ja teenusedisaini projekti töös
- *ERÜ* – kogude spetsialisti Mae Mitt'i osalemine üleriigilise infootsingu võistlusel, kus tulemuseks oli finaali pääsemine ja seal edukalt esinemine; kogemuspäev Türiil „Raamatukogu – kulu või investering?“
- *TYPA* – Anne Rudanovski - näitus „Ruut, kuup ja origamikunst“, lisaks origamitunnid Tapal ja Tamsalus
- *Maiga Parksepp* – imeline keraamika ja käsitöö näitus
- *Elle Mets* astus üles oma fantastiliste reisifotode näitustega

- *Riina Feklistov* - meisterlikud origamitehnikas taiesed
- *Eesti Rahvaluule Arhiiv*
- *Eesti Rahvakultuuri keskus*
- *Omniva* – Vajangul asub Omniva postipunkt

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

- *Pirjo ja Erkki Suomu* (Akaa, Tapa sõpruslinn Soomes). Arutasime edaspidiseid koostöövõimalusi (näituste, kultuuriürituste vahendamist).
- *Timo Tamminen* – Akaa raamatukogu – tutvumine Soome raamatukogude töökorraldusega ja arenguga

Mõlemad on aastaid seisnud hea selle eest, et kahe linna – Tapa ja Akaa – sõprus ikka kehtaks. Viimastel aastatel on kontaktid ja suhtlemine jäänud Tapa raamatukogu ja Akaa raamatukogu ning kunstühenduse vahele. Vahetatud on kunsti- ja käsitöönäituseid, korraldatud kohtumisi, töötubasid. Sellel suvel esines Tapa Linna Orkester Soomes teiste linnade seas ka Akaas. Väikeses panuse selle toimumise tarvis andsid ka Pirjo ja Timo.

Üldiseloomustus, milliseid üritusi korraldati, sh ka näitused ja kellele.

Tapa raamatukogu:

Üritused:

- Üle-eestiline etluskonkurss 1.-6. klasside õpilastele „Ellen Niiduga Midrimaal“;
- Kirjakeelekonverents 115;
- Praktiline paberikunst – näitus Eesti Origamikeskusest "SATORI" ja Anne Rudanovski töötuba;
- Külal on jutuvestja Polina Tšerkassova;
- Eesti Vabariigi sünnipäevapidu lastaialastega;
- Kohtumine kunstniku ja lastekirjaniku Sirli Oderiga;
- Lugemisisu programmi lõpuüritus- otsimismäng õues;
- Suvebingo lõpuüritus;
- Lugemisisu teematunnid;
- Kohtumine noortekirjanik Ene Sepaga;
- Kohtumine lastekirjanik Mika Keräneniga;
- Preussleri jõulutunnid;
- Müsteeriumi lahendamise tunnid;
- Külal on Fred Puss

Raamatunäitused:

- Eesti keel seest ja väljast;
- Kuni küla veel elab;
- Sauna soe on enam kui kõhutäis süüa;
- A nagu aabits;

Kunsti-, foto- ja muud näitused:

- Anne Pikkovi isikunäitus;

- Kaapekakuke – Eesti illustratsioonikunst;
- Ruut, kuup ja origamikunst;
- Toad täis nukkude juttu;
- Mis meil kasvab põllu peal?
- Tapa Muusika- ja Kunstikooli õpilaste ja täiskasvanute kunstiringi loometööde näitus;
- Idülliline elu maal – valik eelmise sajandi Suurbritannia kunstnike trükiseid;
- Värsked raamatupildid – uuemad lasteraamatuiustratsioonid Eesti tippkunstnikelt;
- Norra – seljakotirändurite paradisi (fotonäitus);
- Maiga keraamika ja käsitöö

ELK poolt ellu kutsutud *Lugemisisu* programmiga on ühinenud Tapa, Jäned, Tamsalu, Lehtse ja Vajangu raamatukogud. Vahemikus septemberist-maini toimuvad selle programmi raames raamatukogudes erinevad üritused, teematunnid.

Ilon Wiklandi kohvernäitus (tegelusnäitus) *Pikk, pikk, teekond* reisis sellel aastal ringi Jäned, Tamsalu ja Lehtse raamatukogudes. Alati on näituse vastu suurt huvi tuntud, nii ka seekord.

Jäned raamatukogu:

- Eesti kirjanduse päeva tähistamine (30.01);
- Presidendimatk ja Papa Krimmi koogikohvik;
- Kogumiku „Mälestusi Jäned külasaunast“ esitlemine (materjal jagatud Jäned Muuseumile, Viru Instituudile, Järvamaa Muuseumile ja Eesti Kirjandusmuuseumile)
- Kohtumine Kertu Sillastega (duubelkohtumine Jäned ja Lehtse raamatukogudes)
- 670 aastat Jäned küla esmamainimisest;
- Helle Persitski liikumis- ja palverännakuteemaline näitus *Parim ravim on tee. Ma armastan teid*, lisaks kohtumine;
- MTÜ Loometöö jagab raamatukogusse suuremaid rahvarõivanäitusi suvekuudeks, sel aastal oli Agnes Naaritsa näitus *Minu esimesed*.

Tamsalu raamatukogu:

- Kohtumine Juhani Püttsepaga;
- Näitused *Minu panus tervisesse*, *Milla*, *Ruut*, *kuup ja origamikunst* jt;
- Kohtumisõhtu jutuvestja Ena Metsaga;
- Suvelugemise võistlus - *Suvel naudin lugemist* lõpuüritus;
- Eesti kirjanduse päev Tamsalu Gümnaasiumis.
- Origami töötuba Anne Rudanovskiga

Lehtse raamatukogu:

- Kohtumine Kertu Sillastega;
- Oma emakeeles (eesti keelest lasteaiastele);
- Detektiivitund;
- Lugemisisu 2022 hooaja lõpetamine.

Saksi raamatukogu:

- Osalemine jutuvestmisfestivalil *Ööbikuööd*;
- Kohaliku kultuuripärandi kogumine ja mäluasutustele esitamine;
- Põhjala – Vello Võsa maalid;

- Emakeele kaunis kõla (koostöös Moe Külustuskeskusega).

Vajangu raamatukogu:

- Jutuvestmisõhtu Ena Metsaga;
- Kohtumisõhtu Egle Tammelehega;
- Hõimupäev.

Assamalla raamatukogu:

- Porkuni Kooli laste näitused ja kohtumised;
- Viltimise töötuba;
- Põhjamaade kirjandusnädala kokkusaamine;
- Halloween Porkuni kooli õpilastega.
- Aeg-ajalt toimuvad raamatukogudes ka kogukonna seltside, korteriühistute, Tapa vallavalitsuse ja volikogu inimeste kohtumised. Raamatukogu on selleks väga sobilik paik.
Raamatukogust on soovitud rentida ka väiksemate koolituste tarbeks ruume – koosolekute ja rühmatöö ruume meil pole.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Individaalkoolituste teemad on jäänud endiseks: e-teenuste kasutamine, pangaülekannete tegemine, tahvelarvuti kasutamine, Smart ID, elamisloa pikendamine, ajalehtede tellimine ja genealoogiaandmebaasi Geni tutvustamine, kuid koolituste arv on vähenenud.

Kuna oli Kirjandusmängu aasta, siis kõige rohkem rühmakoolituse tunde Tapa raamatukogul kogunes sealt. 3a, 3b ja 4a klassidel olid erinevad ettevalmistusrühmad, kes siis paari kuu jooksul iga nädal tunnis käisid.

Tamsalu ja Jäneda raamatukogu rühmakoolitused on Lugemisisu ja raamatukogu kasutamisega seotud.

Lehtse raamatukogu õpetas koolilapsi raamatukogu kasutama. Kuna klassid on nii väikesed, siis ei saanud seda rühmakoolitusena registreerida.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Raamatukogu tutvustab oma üritusi ja teenuseid põhiliselt raamatukogu kodulehel ja Facebookis, Tapa Valla kodulehel rubriigis „Nädala eelinfo“, samuti plakatitel (rk-s, linnaruumis, koolides), jagame flaiereid, teavitame meili teel (on moodustatud meiligrupp), suhtleme otse raamatukogu kasutajatega. Regulaarselt kasutame võimalust jagada infot valla ajalehes Sõnumed, suurematest sündmustest maakonnalehes Virumaa Teataja ja ajalehes Kuulutaja. Uueks kajastajaks on veebiajaleht „Lääne-Virumaa Uudised“

2023. aastal oli palju juttu Saksi raamatukogu sulgemisest ja hoonete (Moe keskusehoone ja Lehtse vana raamatukoguhoone) müügist.

Heameelt teeb, et alati ei kajastata ainult negatiivseid uudiseid.

Uudised „Kirjandusmängust“, „Ööbikuöödest“, Midrimaa konkursist, Jüri Variste pingi avamisest, „Jäneda külasauna“ raamatust ja kirjanikega kohtumistest on need, mis on meile endale olulised.

Laenutustšekil kajastuvad jooksva kuu ürituste jm info (raamatukogu valikul). Avalikkusele mõeldud ürituste ja näituste info on nähtav ka RIKSWEBi rubriigis „Üritused raamatukogus“

FB on jagatud infot 225 korral.

Meedias on Tapa valla raamatukogusid kajastatud järgnevalt:

Sõnumed – 14 korda

Virumaa Teataja –16 korda

Kuulutaja –1 kord

Kultuurikava.ee – 2 korda

Veebileht „Lääne-Virumaa uudised“ -1 kord

Väljaannete koostamises, publitseerimises – Sirje Reinula

Midrimaa konkurssi kajastasid osalenud koolid (Türi PK, Võru Kreutzwaldi Kool, Rakvere Reaalkool, Tapa Gümnaasium...) ja Võrumaa keskraamatukogu oma FB kontol.

4.9 Andmebaasid. Kas ja milliseid andmekogusid pakutakse lugejaile kodulehe vahendusel? Koduloo bibliografeerimine. E-kataloog.

Tapa valla raamatukogud kasutavad Raamatukogude Info- ja Kataloogisüsteemi (RIKS) ning selle lugejatele suunatud veebipõhist platvormi RIKSWEB. Andmebaasist saab ülevaate kõigis Tapa Valla rahvaraamatukogudes olevate teavikute kohta, lisaks on nähtav ka Tapa Gümnaasiumi mõlemas õppehoones, Tamsalu Gümnaasiumi raamatukogus ja Lehtse Koolis arvel olevad teavikud. Jäneda Kooli teavikuid saab otsida Eesti Kooliraamatukogude kataloogist (<https://www.kooliraamatukogud.ee/>)

Täiendame pidevalt infosüsteemi RIKS ning selles asuvat kodulooandmebaasi. Koduloo seisukohalt jälgime muidugi jooksvalt ilmuvaid trükiseid, kuid põhiliselt tuleb info Sõnumetest ja Virumaa Teatajast. RIKS uueneb järjepidevalt. Tapa Vallaraamatukogu kodulehel on kättesaadav kõigi valla raamatukogude kohta käiv info (dokumendid, kontaktid, lahtiolekuajad, ajalugu, galerii jm). Kodulehe vahendusel saab laenutähtaega pikendada ning siseneda e-kataloogi RIKSWEB, kus lugeja saab teostada rida toiminguid (teha otsinguid, näha uudiskirjanduse nimekirja, vaadata raamatukogude statistikat, näha raamatukogudes toimuvaid üritusi jpm) ning sisse loginuna näha oma laenutusi, teha pikendusi, reserveerida endale teavikuid jne. Veebi kaudu saab end ka lugejaks registreerida – <https://lugeja.raamatukogud.ee>. Erinevate e-kataloogide lingid on leitavad raamatukogu kodulehel aadressilt <https://tapark.ee/raamatukogude-artiklite-andmebaasid>.

5. 2024. aasta tegevused

Oleme omamoodi kogukonnakeskusteks paikkondades, pakkudes erinevaid sündmusi, näituseid ja tegevusi, vaba aja veetmise võimalusi ja seda eri vanuses inimestele. Oleme toeks õppuritele, seega oleme järjepidevalt elukestva õppe toetajad.

Kindlasti oleme soovijaile toeks ja abiks e-riigiga suhtlemisel – see raamatukogudel tänasel päeval üks olulistest ülesannetest.

Kui saame raamatukogude kiirendist toetust, siis saab raamatukogu areneda rohkem ka majast välja ...

Peamine märksõna kõige selle õnnestumiseks on **koostöö** erinevate asutuste ja inimeste vahel!

Direktor
Kersti Burk
(Digiallkirjastatud)

Aruande koostasid:
Kersti Burk
Mae Mitt
Elle Paju
Vahur Saaremets

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Tapa raamatukogu	13	246	
Tamsalu raamatukogu	7	38	
Jänedra raamatukogu	10	38	
Lehtse raamatukogu	8	31	
Assamalla raamatukogu	5	24	
Vajangu raamatukogu	12	12	
Kokku	55	389	1993 €

13 eriteemalist koolitust

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

ettekanded, loengud, koolitused (kes esines, teema, kellele)

Sirje Võsa:

- Festivalil Ööbikuööd „Kuidas jõudis nõukogude aeg Moele (1945-1950. a Moe piiritustehases, kolhoosude loomine)“.
- Ülevaade Moe kandi elust-olust.

Sirje Reinula:

- Ekskursioon Ukraina põgenikele (vene keeles) lossis ja raamatukogus, teemaks Jänedra ajalugu, seos Ukrainaga, Jänedra küla tänapäeval.
- Ekskursioon Eestimaa Looduse Fondi talgulistele lossis ja raamatukogus, teemaks „Kultuurilooline rännak Jänedra mõisas ja külas“.
- Ettekanne ja slaidiprogramm kogumiku „Mälestusi Jänedra külasaunast“ esitlusel. Teemaks „Jänedra saunad läbi aegade“

Ere Käärmaa:

- Tapa raamatukogu kogemused täiskasvanuhariduse edendamisel AGENDA juhtgrupi laiendatud koosolekul

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2023)
Tamsalu RK	Esiku lae remont
Tapa raamatukogu	Valgustite uuendamine
Lehtse raamatukogu	Valgustite uuendamine

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Tapa Vallaraamatukogu	A. Rudanovski origami õpituba	37
Tapa Vallaraamatukogu	E. Raua teematunnid (11-le klassile)	184
Tapa Vallaraamatukogu	3.-4. klasside kirjandusmäng	12
Tapa Vallaraamatukogu	Kohtumine S. Oderiga	36
Tapa Vallaraamatukogu	Etluskonkurss „Ellen Niiduga Midrimaal“	70
Tapa Vallaraamatukogu	Lugemisisu (15-le klassile, rühmale)	244
Tapa Vallaraamatukogu	Suvebingo	63
Tapa Vallaraamatukogu	Kohtumine E. Sepaga	49
Tapa Vallaraamatukogu	Kohtumine M. Keräneniga	110
Tapa Vallaraamatukogu	Müsteeriumi lahendamise tunnid (4-le klassile)	85
Tapa Vallaraamatukogu	Põhjamaade kirjanduse tunnid	39
Tapa Vallaraamatukogu	Preussleri jõulutunnid (15-le klassile, rühmale)	240

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Jäneda rk	Eesti kirjanduse päev Jäneda Kooli perega	55
Jäneda rk	Ilon Wiklandi tegelusnäitus „Pikk-pikk teekond – 5 üritust	39

Jänedä rk	Kohtumine Kertu Sillastega	19
Jänedä rk	Lugemisisu lõputunnid algklassidega – 2 üritust	17
Jänedä rk	Laste elu mõisas	11
Jänedä rk	Ettelugemistund lasteaialastega	10
Jänedä rk	Põhjamaade kirjandusnädal – 2 üritust	17
Tamsalu RK	Eesti kirjanduse päev Tamsalu gümnaasiumis	58
Tamsalu RK	Jänesed tervitavad uut aastat	12
Tamsalu RK	Muinasjututeekond	28
Tamsalu RK	Emakeelepäev	22
Tamsalu RK	Külas kirjanik Juhani Püttsepp	108
Tamsalu RK	Ilon Wiklandi kohvernäituse töötuba	135
Tamsalu RK	Päikeseline esmaspäev „Lepatriinudega“	15
Tamsalu RK	Ettelugemise päev lasteaedades	44
Tamsalu RK	„Lugemisisu“ hooaja lõpetamine	111
Tamsalu RK	Lugemisvõistlus „Suvel naudin lugemist“	14
Tamsalu RK	„Lugemisisu“ start koos algklassidega	112
Lehtse RK	Oma emakeeles – lasteaia vanemale rühmale	12
Lehtse RK	Pikk-pikk teekond	34
Lehtse RK	Kohtumine Kertu Sillastega	45
Vajangu RK	Ettelugemine lasteaialastele, Hiljem värvisid lapsed loomapilte.	10
Vajangu RK	Emakeelepäev lasteaiaiga	10
Vajangu RK	Detektiivitund 2.-3. klassile	8
Assamalla raamatukogu	Halloweeni ootel!	9

Assamalla raamatukogu	Kevade algus!	9